

Hjärupsvägen 21

Fastighetens beteckning har tidigare varit 8:8 och 8:81 men nu är den 8:40.

Huset var från början byggt för en familj men

byggdes till så att från april 1917 kunde två familjer bo i huset.

År 1849 flyttar torparen Pål Persson (1811–1887) och Bengta Olsdotter (1821–1881) från Lomma in i huset. Han är född i Odarslöv. De får 4 barn. En av döttrarna, Kjerstina Pålsdotter (1851 – 1916) gifter sig 1877 med timmermannen Hans Persson (1845–1924) De bor några år i huset innan de flyttar till Lund.

Åren 1877–1881 bor i huset arbetaren Nils Larsson född 1843 i Slimminge och hans hustru Anna Olsdotter f 1845 i Uppåkra, samt deras son Oscar Lorents f 1880 i Uppåkra.

År 1881 flyttar Kjerstina Pålsdotter och timmermannen Hans Persson, samt deras två döttrar från Lund tillbaka till huset. Hans Persson står som ägare till huset. De får ytterligare en dotter, som är utexaminerad småskolelärarinna.

Perioden 1911-12-15 till 1912-02-17 bor i huset butiksbiträdet Anna Elisabeth Persson, f 1883 i Hesslanda.

Från 1916-11-29 till 1920 bor i huset trädgårdsmästare Hans Nilsson, f 1869 i St Hammar. Han bodde tidigare i Malmö. Han flyttade till Hjärup 8:9. Huset hade nu byggts till för att rymma två familjer.

Sannolikt är det nu som trädgården börjar utformas så att den år 1994 anses ingå i en exklusiv skara där ägarna bevarat skånsk trädgårdskultur.

Från 1917-04-03 till 1920 bor i huset snickaren Karl Nilsson, f 1882 i Uppåkra, och hans hustru Bengta Kristina Hansson, f 1884 i Lund. De bodde tidigare i Malmö. De hade 6 barn. De flyttade till Hjärup 8:12

Från 1920-04-24 till 1921 bor i huset arbetaren Karl Nilsson, f 1883 i Arrie, och hans hustru Maria född Nilsson f 1889 i Görslöv. De har 4 barn. De flyttar in från Assmundtorp De flyttade till Hjärup 8:16.

Perioden 1921-11-24 till 1925-01-09 bor i huset arbetaren Karl Henrik Karlsson, f 1867 i Burlöv, och hans hustru Hilda Maria Hansson, f 1878 i Lund, samt trädgårdsarbetare Ivar Harry Karlsson f 1906. De flyttar in från Lund. När de flyttar ut bosätter de sig i Burlöv.

År 1924 köpte pastor Sture Fjellander huset för 6 050 kronor och flyttade in med hustru Gunhild och barnen Nils och Gunnar. Eyvind (kallad Eje) och Gunilla (kallad Kyllan) föddes i huset.

(Foto nedan från 1935)

Sture 1897–1987

Gunhild 1897–1981

Nils 1922–1974

Gunnar 1923–2016

Eje 1927–2014

Gunilla 1932

Gunilla år 2021

Fjellander kom via Vomb år 1919 till en tjänst som vice pastor i Uppåkra församling. Från den 21/1 1920 till den 10/10 1920 bodde han i Hjärup i skolans lärarbostad. Han flyttade därifrån till Lilla Uppåkra och

år 1921 gifte han sig med Gunhild.

Bilden till vänster är på Hanna Cronqvist (f 1916) som blev barnflicka hos familjen. Hon var dotter till Bror och Selma Cronqvist som drev Hjärups smedja.

På bottenvåningen hade huset tre rum, kök och badrum. Bilden nedan är från rummet som användes som kontor med bibliotek för kyrkoherden. När han var där och arbetade fick han inte störas. En av sönerna hade sin säng där.

Trappan till övervåningen ledde till ett vindsutrymme.

Till vänster från trappan fanns ett rum där två av sönerna hade sina sängar. Till höger fanns ett rum för tillfälliga gäster.

Huset hade en egen brunn och avloppet gick till Hjärupsbäcken. Det hade utedass.

Barnen fångade på bild på den bro som gick över Hjärupsbäcken som rann genom trädgården.

Bilden till vänster, med mor Gunhild och Gunilla i förgrunden och Gunnar och Eje i bakgrunden, är tagen i odlingen söder om bron.

Förr var kyrkan inblandad i mycket som skedde i samhället. Ett exempel är att inspektera skolan för att se om det fungerade som det borde göra. Vid ett sådant tillfälle följde den nyss 6 år fyllda Gunilla med sin far till skolan. Hon blev så begeistrad i det hon såg att hon ville stanna kvar och börja sin skolgång. Det hade aldrig tidigare förts på tal men nu beslutades att hon genast skulle börja i skolan.

Under alla år som de bodde i huset skötte Gunhild trädgården med stor omsorg och stort intresse.

Från år 1693 var Uppåkra församling ett prebende till den teologiska fakulteten i Lund. Det innebar bland annat att församlingen bidrog ekonomiskt till fakultetens verksamhet. Systemet med prebende upphörde 1922. Kunglig majestät tillsatte kyrkoherdar och från år 1693 och de flesta kyrkoherdarna var tillika professorer eller doktorer. Nu, år 1922, beslutade Kunglig Majestät att tjänsten som kyrkoherde tills vidare skulle uppehållas genom vikarie och Fjellander fick den tjänsten.

I församlingen gjorde han sig känd för att organisera ungdomsverksamhet. Den bedrevs ibland i skolans slöjdsal men oftast i hans egen bostad. (Senare skrev han boken Korset och Ringen som beskrev det kyrkliga ungdomsarbets organisationshistoria åren 1905–1945.)

Han tog också initiativ till en omfattande restaurering av kyrkan som ledde till att den fick en ljusare framtoning.

I januari 1939 flyttade familjen till Sölvesborg där Fjellander tillträdde en tjänst som kyrkoherde.

År 1939 köpte Axel (1895–1984) och Sigrid (1897–1978) Olsson huset för 12 000 kronor och flyttar in i mars månad.

De hade inga barn. De båda hade tidigare drivit ett lantbruk som låg i anslutning till norra delen av Dalby Hage. Axel fick besvär med ryggen och de beslutade sig för att sälja gården och flytta till Hjärup. Att det blev Hjärup kan ha påverkats av att Axel hade sin storasyster Mia Persson i Lilla Uppåkra. Hon ägde och drev där Kronolunds gård.

Sigrid 1897 - 1978

Axel 1895–1984

Fjellanders hade inte gjort några större förändringar i huset så vatten, avlopp och toalett fungerade till en början som tidigare. Paret hade sitt sovrum i ett av rummen på övervåningen och det andra hyrde de ut.

Axel arbetade för Sockerbolaget under betkampanjen. Han var stationerad vid Uppåkra station för att ta emot och ta prover på betor. Under och en tid efter Andra Världskriget var så gott som allt livsmedel ransonerat. Hushållen fick kuponger som angav hur mycket de fick köpa av olika varor. För att inte bönder skulle tjäna extra på att sälja bredvid ransoneringsystem, räknades deras djur och jämfördes med vad de sänt till offentliga slakterier. Axel hade under en period uppgiften att räkna djur hos bönderna.

I mantalslängden anges att Axel som ”Kapitalägare och före detta hemmansägare.”

På södra sidan av Hjärupsbäcken odlades grönsaker som Sigrid sålde på torget i Lund och i Malmö.

Under åren som Axel och Sigrid bodde här anslöts fastigheten till kommunalt vatten och avlopp. De installerade WC i badrummet.

År 1972 beslutades om att ändra sträckningen av Lommavägen och marken de odlat grönsaker på blev en del av Lommavägens nya sträckning. De fick 25 000 kronor som ersättning för den avstyckade marken.

Vägverket byggde också ett plank utmed den nya tomtgränsen.

År 1985 köpte Eva Engvall (f 1952) huset och påbörjade genast en omfattande renovering och upprustning av huset. Först gjordes en totalrenovering av husets fasader och av badrummet.

År 1993 gjordes en ny entré, ett nytt kök och tvättstuga inreddes. I stora delar av bottenvåningen lades golvklinkers och golvvärme. Det tidigare köket gjordes om till ett rum.

År 1996 byggdes i anslutning till huset södra gavel ett uterum och en altan.

Eva f 1952

Leif f 1948

Leif Nilsson flyttade in i huset år 1993. De gifte sig år 2001 och då ändrade Leif sitt efternamn till Engvall.

Lansantikvarieämbetet/Skånes Hembygdsförbund konstaterade att den skånska allmogeträdgården, haven, var på utdöende. Därför startade de en inventering i början av 1990-talet för att ta reda på hur många trädgårdar som motsvarade kravet på en ”Skånsk have”. Kravet var att trädgården skulle vara i harmoni med boningshuset. Det skulle bland annat finnas boxbomskantade rabatter och gångar, ett stort

Haven vid husets östra fasad juli 2021

trädgårdsland och en myckenhet av blommor och fruktträd

Av alla de trädgårdar som inventerades blev 46 klassificerade som "Skånk have". Eva och Leif tillhörde den exklusiva skaran som fick ett sådant erkännande för sitt sätt att ha bevarat skånsk trädgårdskultur.

Hagtornshäcken som omgärdar en stor del av tomten är en viktig komponent i "haven". När Eva och Leif fick veta att Malmö Energi skulle gräva på Hjärupsvägen kontaktade de Claus Wollbrecht, som var parkchef i Alnarp, och bad honom göra ett utlåtande om häcken.

Han konstaterade att häcken var cirka 100 år och görs det arbete i marken närmare än 2 meter från häcken är risken stor att häcken dör.

Eva kontaktade Malmö Energi och informerade om detta och det blev inget grävande nära häcken.

Leif har yrkesbevis som betongarbetare. Från 1964 arbetade han för Armerad Betong AB och från 1975 till sin pensionering för Otto Magnusson AB.

Eva utbildade sig till auktoriserad socionom på socialhögskolan i Örebro och fick sin examen 1976. Under ett år arbetade Eva som socialsekreterare för socialförvaltningarna i både Norrköping och Kisa. Från 1977 arbetade hon som kurator för Regionsjukhuset i Linköping på Kardiologen. Flytten till Hjärup 1985 ledde till en anställning som konsultkurator inom Primärvården i Lunds Sjukvårdsdistrikt och från 1993 till sin pensionering arbetade Eva som kurator i det medicinska Hjärtr transplantationsteamet.

De har rest mycket i världen och har hundar, tibetansk spaniel, som de tränar och tävlar med.

Matsalen år 2021

Köket år 2021

Köket år 2021 med fönster åt öster. Det är taget från ungefär samma plats som fotot på Sture Kjellanders arbetsrum togs

Referenser

- *Lisbeth Nilssons forskning efter ägare till huset fram till 1924
- *Riksarkivet
- *Erik Kullenbergs bok om Kyrka och Präst i Uppåkra/Flackarp
- *Gunilla Fjellander Andersson om familjen Fjellander
- *Rut och Gunnar Persson om Axel och Sigrid Olsson
- *Eva och Leif Engvall, de nuvarande ägarna till huset
- *Foton från Fjellanders och Perssons familjealbum samt från Eva Engvall

20210727 Lars Fridh